

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2025

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Πανελλήνιον (σχολικό βιβλίο, σελίδα 63):

Συμβουλευτικό όργανο που επάνδρωσε ο Καποδίστριας μετά την Γ' Εθνοσυνέλευση, το 1827, με αντιπροσώπους και των τριών παρατάξεων (αγγλικό, γαλλικό, ρωσικό) προκειμένου να εξασφαλιστεί εσωτερική ειρήνη.

β. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής (σχολικό βιβλίο, σελίδα 152):

Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης της Λοζάνης ιδρύθηκε η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Την αποτελούσαν έντεκα μέλη (τέσσερις Έλληνες, τέσσερις Τούρκοι και τρία μέλη-πολίτες ουδέτερων κατά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο κρατών) με αρμοδιότητα τον καθορισμό του τρόπου μετανάστευσης των πληθυσμών και της εκτίμησης της ακίνητης περιουσίας των ανταλλαξίμων.

γ. ΠΑΟΥΕΡ (σχολικό βιβλίο, σελίδα 53):

Την ίδια περίπου εποχή (1925) που η αμερικανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ αναλάμβανε την κατασκευή του φράγματος και της τεχνητής λίμνης στο Μαραθώνα η βρετανική εταιρεία ΠΑΟΥΕΡ ανέλαβε την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην πρωτεύουσα αλλά και τη δημιουργία

σύγχρονου δικτύου αστικών συγκοινωνιών, βασισμένου σε ηλεκτροκίνητα τραμ και λεωφορεία.

ΘΕΜΑ Α2

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο, σελίδα 20 (Μάθημα Β2):

Στη διάρκεια του 18ου αιώνα, παρατηρήθηκε σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα σε πολλές παραλιακές περιοχές του ελληνικού χώρου και σε νησιά. Η δραστηριότητα αυτή ευνοήθηκε από διάφορες συγκυρίες, και ιδιαίτερα από την έξοδο της Ρωσίας στη Μαύρη Θάλασσα και το εμπόριο που αναπτύχθηκε στα λιμάνια της περιοχής (λ.χ. στην Οδησσό) και της Μεσογείου. Με τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774) μεταξύ της Ρωσίας και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, τα χριστιανικά -ελληνικά- πλοία προστατεύονταν από τη ρωσική ισχύ και έτσι ευνοήθηκε η ραγδαία ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους. Λίγο αργότερα, με τη Γαλλική Επανάσταση και τους Ναπολέοντειους πολέμους, ευνοήθηκε ιδιαίτερα η ελληνική ναυτιλία. Η διάσπαση του ηπειρωτικού αποκλεισμού, τον οποίο είχε επιβάλει το αγγλικό ναυτικό στα γαλλικά λιμάνια, έφερνε μεγάλα κέρδη, ενώ ταυτόχρονα η εξαφάνιση των γαλλικών πλοίων από την Ανατολική Μεσόγειο

δημιούργησε κενά, πού έσπευσαν να εκμεταλλευτούν οι Έλληνες.

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο, σελίδα 97-98 (Μάθημα Δ5):

Το 1918 ιδρύθηκε το **Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)** από συνέδριο σοσιαλιστών. Βασικές θέσεις του προγράμματος του ήταν δημοκρατία, παροχή εκλογικού δικαιώματος στις γυναίκες, αναλογικό εκλογικό σύστημα, εθνικοποίηση των μεγάλων πλουτοπαραγωγικών πηγών. Σχετικά με την εξωτερική πολιτική, ζητούσε ειρήνη, χωρίς προσάρτηση εδαφών, βασισμένη στο δικαίωμα αυτοδιάθεσης των λαών. Τα προβλήματα που αφορούσαν διαμφισβητούμενα εδάφη, θα λύνονταν με δημοψηφίσματα.

Το Σ.Ε.Κ.Ε. ήταν το πιο αυστηρά οργανωμένο κόμμα. Έως το 1919 ήταν υπέρ της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Σταδιακά απομακρύνθηκε από αυτή, υιοθετώντας την αρχή της δικτατορίας του προλεταριάτου. Το 1924 μετονομάστηκε σε *Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.)*.

Προαιρετικά, σαν εισαγωγή, μπορεί να αξιοποιηθεί και το σημείο:

«Οι υψηλοί δείκτες ανεργίας και οι άθλιες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης των εργατών οδήγησαν σε έντονη πολιτικοποίησή τους, κατά τη δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα. Οι συνθήκες έδιναν την εντύπωση ότι οι πλούσιοι γίνονταν πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α. Από το **σχολικό βιβλίο** αξιοποιούνται οι σελίδες 156-157: «Η αγροτική... και ζώα.»

Από το **Κείμενο Α:**

- Η αποκατάσταση των αγροτών προσφύγων υλοποιήθηκε με στόχο την παραγωγικότητα, καθώς συμπεριελάμβανε παροχή γης και μέσων («Η κατά... καλλιέργειά της.»)
- Ο ίδιος ο Διευθυντής της ΕΑΠ δήλωσε πως, εφόσον οι πρόσφυγες ήταν ουσιαστικά ακτήμονες, είχαν δικαίωμα στην αγροτική αποκατάσταση, η οποία εμπεριείχε την παραχώρηση καλλιεργήσιμης γης, τη στέγαση και την παροχή των απαραίτητων μέσων, όπως σπόρους, ζώα και εργαλεία («Όπως ανέφερε... κάρα[...]»)
- Όλα αυτά προβλέπονταν κυρίως για την πρώτη καλλιέργεια των προσφύγων, ωστόσο εξακολουθούσαν να δίνονται και μετά το πέρας του πρώτου έτους διαμονής τους («για όσο... εγκατάστασή τους.»)

β. Από το **σχολικό βιβλίο** αξιοποιείται η σελίδα 157: «Για τη... Αγροτική Τράπεζα.»

Από το **Κείμενο Β:**

- Η δημιουργία κατοικιών έγινε, όπως επιβεβαιώνει και η ιστορική αφήγηση, μέσω ανάθεσης είτε σε εργολάβους είτε στους ίδιους τους πρόσφυγες με την καθοδήγηση της ΕΑΠ («Η κατασκευή... της Επιτροπής.»)
- Στην περίπτωση της εργολαβίας εμφανίστηκαν δυσχέρειες που σχετίζονταν τόσο με την προσβασιμότητα κάποιων περιοχών όσο και με την εύρεση εργατικού δυναμικού και πρώτων υλών («Στην πρώτη... εργατικών χεριών.»)
- Από την πλευρά της η ΕΑΠ εξέφραζε τη δυσαρέσκειά της για την χαμηλή ποιότητα παροχής υπηρεσιών από τους εργολάβους, οι οποίοι, λόγω της πίεσης για άμεση αποκατάσταση των προσφύγων, παρέδιδαν έργα μετρίου αποτελέσματος («Παράλληλα η... των προσφύγων.»)
- Στην περίπτωση της αυτεπιστασίας, προβλεπόταν ο εφοδιασμός των προσφύγων με υλικά όπως ξύλα και κεραμίδια και η εξασφάλιση οικονομικού ποσού για την

πληρωμή όσων θα παρείχαν υπηρεσία για τη δόμηση της οικίας («Ο δεύτερος... χτιστάδων.»)

- Οι ίδιοι οι πρόσφυγες εκτελούν χρέη μεταφορέα των πρώτων υλών και λειτουργούν ως ανειδίκευτοι εργάτες, των οποίων τη δουλειά εποπτεύει ένας εργοδηγός, αξιολογώντας την ποιοτικά και ποσοτικά, και εκτιμώντας τελικά το χρηματικό ποσό που δικαιούνται ανάλογα με το αποτέλεσμα («Οι πρόσφυγες... σημειούμενη πρόοδος.»)

ΘΕΜΑ Δ1

α. Από το **σχολικό βιβλίο** αξιοποιείται η σελίδα 215, «Το κίνημα του Θέρισου δεν πέτυχε ... εσωτερικής γαλήνης στην Κρήτη».

Από το **Κείμενο Α:**

- Ο ίδιος ο Βενιζέλος, ως φυσικός αρχηγός του κινήματος στο Θέρισο, αρθρογράφησε στην εφημερίδα «Κήρυξ» των Χανίων, που ο ίδιος εξέδιδε για να κάνει μία συνολική αποτίμηση της επανάστασης.
- Σε έντονο και θριαμβευτικό τόνο, ο ίδιος ο Βενιζέλος τονίζει ότι κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί στον κρητικό λαό την ελευθερία γνώμης για τα ζητήματα που σχετίζονται με την αυτοδιάθεσή του. Ο Βενιζέλος επαναλαμβάνει μία βασική του θέση: το κρητικό ζήτημα είναι ένα συνολικά εθνικό ζήτημα κι όχι υπόθεση μόνο της βασιλικής οικογένειας («Εις τον κρητικόν λαόν...απλώς υπόθεσις»).
- Ο Κρητικός επισημαίνει ότι ο λαός μπορεί να χαρεί και πάλι τα δικαιώματα που του είχαν στερήσει και τα οποία διασφαλίστηκαν πλήρως από τη νέα πολιτική κατάσταση που διαμορφώθηκε («Αι ελευθερίαι... νέου πολιτεύματος»).
- Ο Κρητικός φροντίζει να τονίσει ότι το νέο πολίτευμα είναι αποτέλεσμα του κινήματος στο Θέρισο, επισημαίνοντας έτσι την αξία της λαϊκής αυτής επανάστασης για την μετατόπιση των πολιτικών

πραγμάτων στο νησί (« το οποίο επεβλήθη...λαϊκού παραγόντος»).

Από το **Κείμενο Β:**

- Μία ακόμη θετική εξέλιξη μετά το κίνημα στο Θέρισο ήταν η αλλαγή στο αρμοσטיακό καθεστώς. Η Διεθνής Επιτροπή έκρινε ότι η συνέχιση των καθηκόντων του Γεωργίου στο νησί θα εκτράχυνε την ομαλή πολιτική κατάσταση που είχε διαμορφωθεί σηματοδοτούσε τον δρόμο προς την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα (« Η Διεθνής Επιτροπή ... με την Ελλάδα»).
- Σε παρόμοιο κλίμα, οι Μεγάλες Δυνάμεις, αποδεχόμενες τις υποδείξεις της Διεθνούς Επιτροπής, το καλοκαίρι του 1906 συνέταξαν ένα νέο σχέδιο για το Κρητικό ζήτημα («Κάτω από την επίδραση ... Κρητικού ζητήματος»).
- Το σχέδιο αυτό περιελάμβανε αλλαγή στο σχήμα της κρητικής χωροφυλακής με ταυτόχρονη δημιουργία σώματος πολιτοφυλακής που θα επέβλεπαν απόστρατοι Έλληνες αξιωματικοί και απομάκρυνση των ξένων αγηγμάτων από το νησί («αναδιάρθρωση...από την Κρήτη»).

β. Από το σχολικό βιβλίο αξιοποιούνται οι σελίδες 215 - 216, «Η πολιτική του Βενιζέλου ... ιδιότυπη ελληνική επαρχία».

Από το **Κείμενο Γ:**

- Αποφασιστικό βήμα για την ολοκλήρωση του νέου καθεστώτος ήταν η εκπόνηση νέου συντάγματος, απαλλαγμένου από τον δεσποτισμό. Η Β' Συντακτική Συνέλευση που ανέλαβε την εκπόνηση του, εξέδωσε κι ένα ενωτικό ψήφισμα στις 30/7/1906, μέσα σε κλίμα συναδέλφωσης (« Η Β' Συντακτική Συνέλευση ... 30^{ης} Ιουλίου 1906»).
- Η αναμόρφωση της Κρήτης συνεχίστηκε με δάνειο οικονομικής ενίσχυσης από τις Μεγάλες Δυνάμεις για να ρυθμιστεί και η αποπληρωμή των προηγούμενων τόκων

(« Το έργο της ανασυγκρότησης ... προηγούμενων δανείων»).

- Στο πολιτικό πεδίο οι εξελίξεις ήταν ραγδαίες. Οι Μεγάλες Δυνάμεις, έχοντας σταθμίσει την κατάσταση στο νησί, εκχωρούν στον βασιλιά των Ελλήνων το δικαίωμα στο εξής να ορίζει αυτός τον Ύπατο Αρμοστή στην Κρήτη, αλλάζοντας τη ροή των μέχρι τότε πραγμάτων («Στο καθαρά πολιτικό ... Κρητικού Ζητήματος»).

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΒΑΚΑΛΗ